

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

A fényes győzelem tanulságai.

(Sz.) A debreceni függetlenségi és 48-as párt csütörtöki fényes diadala még mindig nagyon élénken foglalkoztatja a közvéleményt. És így is van ez jól. A választás felett napirendre térhetünk, a diadal feletti öröm elszunynyadhat. Amit akartunk, azt elértük.

De most már, a rendes hétköznapi munka közepett, nem szabad elfeledkeznünk a választás nyújtotta tanulságokról, a választási hadjárat alatt szerzett tapasztalásainkról.

Nincs mit titkolódnunk, a nyilvánosság előtt is bevallhatjuk, hogy a függetlenségi és 48-as pártban, holmi személyeskedésekre visszavezethető visszavonások miatt némi közönyösség volt észrevehető. Egyik legutóbbi választásnál érezhető volt az összetartás bizonyos mértékbeni hiánya s ezért arattak rajtunk részleges győzelmet.

Most azonban a képviselőválasztásnál, a legteljesebb összetartással, a közönyösség legkisebb jele nélkül vett részt független polgárságunk a választási küzdelemben, megmutatva azt a helyes utat, amelyet követnie kell annak a politikai pártnak, amely hazafiúi erényeivel Debrecenre anynyi dicsőséget hozott a legválságosabb időben is.

A függetlenségi és 48-as párti törekvések debreceni hiveinek hatalmas,

erős szervezetben kell tömörülnie a pártlobogó alá.

Nem mondjuk, hogy ujja kell szervezni a szó legteljesebb értelmében a debreceni függetlenségi pártot. Csak a régi szervezeti alapon meg kell erősíteni. Be kell vonni a pártéletbe azokat, akik egy politikai elveket vallanak velünk, de eddig a pártkereteken kívül állottak. Némi eredményt a választás alatt kiváltott lelkesedés folytán már is feljegyezhetünk. A párt igen értékes új csapatát táborozta zászlója alá a debreceni közönségnek. De a győzelmi mámor elmulásával ne lobbanjon ki a szivekből a lelkesedés lángja. *A párt megerősítése, új, friss erők bevonása: ez legyen a jelszó minden vonalon és továbbra is.*

Erős agitációt kell kifejteni olyan irányban, hogy a párt szervezete megerősíttessék, a vezetésre hivatottak munkájának tér nyitassék.

Most mikor Debrecennek, Kossuth Lajos szavai szerint a hazaszeretet, a függetlenségi eszmék egyik *végvárának* mindhárom bástyáján függetlenségi lobogót lengett a szél, ne elégedjünk meg az elért fényes eredmény biztos tudatával, hanem dolgozzunk a nyugodt *jelen* zavartalan órái alatt a *jövőjért* is.

Ellenségeink talpon vannak. A mint egy kis rés támad tömött sorainkban, rögtön közénk furakodnak s ártanak ott, ahol, és úgy, amint lehet.

A közel multban támadtak ilyen apró, bár végeredményében nem nagy jelentőségű rések és mi sebeket kaptunk.

Most fényes győzelmünk ne fedtesse el velünk az apró csatározások veszteségeit s a nap minden órájában, az órák minden percében legyünk készen a küzdelemre.

Az adóreform tárgyalása.

A képviselőház ülése.

Justh Gyula elnök tíz óra után nyitja meg az ülést.

Jegyzőkönyv felolvasás és hitelesítés után, az adóreform tárgyalása előtt:

Hódy Gyula személyes kérdésben szólal föl. Reflektál a miniszterelnök tegnapi beszédére és kijelenti, hogy a Csekonis uradalom szabadságolta ispánjait és ezek lettek a bérli biztosok.

K. Schriffert József az első szónok az adójavaslatokhoz. A nagybirtokosok visszaéléseit emlegeti és követeli a kataszter kiigazítását, a boritaladó eltörlését és a kisipar támogatását. Azt látja, hogy a nagy existenciákat hizlalják, a kis existenciákkal pedig nem törődnek. A javaslatot nem fogadja el.

Schmidt Károly: Kijelenti, hogy a javaslatot nem szabad sem agrárius, sem merkantilista szempontból bírálni. — Azt kell szemmel tartani, vajjon hasznos-e a javaslat a kis emberekre, vagy sem. Minthogy a javaslat a kisgazdák érdekeit védi, azt elfogadja.

Nagy György szerencsésnek tartja, hogy az adójavaslat tárgyalásánál szembeszállt egymással az agrárius és merkantilis irány.

Szávay Gyula.

Írta és a Csokonai-kör ünnepi ülésén felolvasta: Dr. Kardos Albert.

Huszonöt évvel ezelőtt a Budapesti Hírlap jóakaró elismeréssel mutatott be olvasóinak egy fiatal vidéki verselőt, Szávay Gyulát. Aki Szávayt akár személyesen, akár műveiből ismeri, ma is ifjunak tarthatja, költői évének bősége ma is ifjuságra vall, pedig Szávay háta megett negyedszázados költői mult áll, pedig 1883-tól, verseinek első gyűjteményétől kezdve 1909-ig tíz kötet költői munkát bocsátott közre.

Költeményei közül több, kivált az alkalmiak, de azonkívül néhány apró színműve és daljátéka, diadallal járták be az országot és nevét népszerűvé, egyéniségét kedvelté tették a fővárosban és vidéken egyaránt. Most, hogy költői munkásságának 25-ik évében két kötettel jelent meg egyszerre az irodalom terén, a „Világosság” című drámai költeménnyel és „Az ezüst pohár és más új versek” című gyűjteménnyel, talán illő lesz róla hosszabban megemlékeznünk és írói arcképet részletesebben megrajzolnunk. A vonásokat e képhez összes munkásságából szedtük, de különösebben utolsó vers-gyűjteményeit, a *Vitézi ének* (1905.) és „Az ezüst pohár” (1908.) című köteteket használtuk fel e célra.

I.

Több mint száz évvel ezelőtt a magyar írói világ az *elegáns poeta* névvel tüntette ki Barcsai Abrahámot, Besseney hírséges társát, e daliás testőr-író. E megtisztelő címet ma senki sem viselhetné több joggal, mint Szá-

vay Gyula. Művein, a prózaikon csak úgy, mint a verseken, végigvonul valami előkelőség, nem a nagy ur finnyássága, hanem a szellemi arisztokrata finomsága, nem asszonyi keresettség és kényeskedés, hanem a jóízűlésből folyó választékosság és tartózkodás. Valóban végig lapozhatjuk Szávay Gyulának a most megjelent két kötetével együtt immár tíz kötetét, de nem fogunk megbotlani alantjáró tárgyban, fülünket nem fogja bántani durva hang.

Nem mondom én, hogy a költőnek nem szabad a földre hajolni, sárhoz, szennyhez nyulni, azt sem kívánom, hogy mindig csak síma nyelven szóljon, édeskés hangon suttozjon, de annyi bizonyos, hogy nagy ok nélkül nem engedem magam bepiszkolni, az éktelen sikoltozás elől pedig bedugom a fületem. — Egyért ezért szeretem Szávayt; minthogy tárgyai nem kívánják, költői témái nem követelik a ríktó színeket, a kiabáló hangokat, nem is él velük.

A színek közül, a fehér az előkelőségnek ez a természetes színe a legkedvesebb neki, a természet is akkor szól szívéhez leginkább, mikor fehér lepel fűdi; legalább ezt olvassuk ki a havas pusztát és a téli erdőt megéneklő két leíró költeményéből, a „Fehér világ” és „Bál az erdőn” címűekből, amelyek oly eleven képeit adják a téli világnak.

De ha még alkalma volna is Szávaynak durvább elemeket vegyíteni költészetébe, nem teszi, amint az egyik legszebb költeménye, „A gránit” című hatalmas allegóriája bizonyítja. — Szemben áll egymással e mély értelmű műben a gránitkő és aszfalt, amint élethalál-har-

cot vivnak, amint az erős, az érdes, a csákánynak is ellentálló gránitkocka kénytelen meghátrálni a földhöz simuló, a cipőtalpához lapuló aszfalt elől. — A két ellenfél gunyosan, elkecseregetten csatározik, de szóharucok sohasem válik nyelveléssé, kofálkodássá. Szávayt ez a kényes tárgy sem forgatja ki önmagából, előkelőségéből.

II.

Az előkelőség legtöbbszőr hidegséggel, merevséggel társul. Nem úgy Szávaynál, ő éppen oly meleg és kedves tud lenni, amily finom és előkelő. Talán legmelegebben a gyermekek iránt érez; mennyi gyöngédséggel köszönti *Bözsikét*, valamelyik barátjának az új szülöttjét, mennyi szerető szava van a munkás-gyermekekhez, mikor otthonukat avatja föl. — Általában kedvessége kifogyhatatlan; kedves, mikor fiát egy utolsó hátbaütéssel felszabadítja a költői mesterségre, de még kedvesebb, mikor lebeszéli fiát versei kiadásáról, hogy ne szaporítsa ő is a konkurrenciát; kedves, mikor keresi és nem találja magában az igazi költők ismertető jeleit, az érthetlenséget, a folyton repülést, a földi javak megvetését, (Az igazi költők), de még kedvesebb, mikor megcsipkedti az erzsébetteri verebeket, az írók és költők köznapi hadát, amely nem akarja elfogadni, sőt csak élni is hagyni Ady Endrét; kedves, mikor kis és nagy leányokat beszélget, de még kedvesebb, pajkosan kedves, mikor az asszonyokról, ezekről az eleven tavaszokról maga beszél.

III.

Kedvességének legfőbb alkotó eleme a humor, az az örökös derű, amely ott lebeg

Aki a kisbirtokosok igaz érdekeit szem előtt tartja, nem fogadhatja el ezt a javaslatot. — A legtöbb vármegyében a földadó átlaga messze meghaladja a nagybirtokosok adóját. A nagybirtokosok egytized részét sem teszi az ország összes birtokosainak mégis ez a javaslat is mindenben a nagybirtokosoknak kedvez. Végül határozati javaslatot nyújt be és a javaslatot nem fogadja el.

Nagy György után Buza Barna beszél a javaslat előnyeiről, Sándor Pállal szemben megvédi a birtokosoztályt, mely tulajdonképpen a nemzet testét képezi.

A győzelem után.

Az a fényes diadal, melyet a függetlenségi párt a Csanak János nevével a harmadik kerületben folyó választási küzdelemben aratott, országszerte általános meglepetést és örömet keltett. A függetlenségi párt hivatalos jelöltjének óriási többséggel történt megválasztása kifejezője annak, hogy a függetlenségi politika, a függetlenségi eszme nem vesztette el talaját Debreczenben, — mint ezt ellenségeink hirdetni szeretik — sőt ellenkezőleg, lobogó lelkesedéssel él a debreczeni polgárok szívében. Éppen ezért keltett örömteljes viszhangot mindenfelé a választás eredménye.

Kossuth Ferenc — Csanakhoz.

Csanak János megválasztása az országos függetlenségi pártban is nagy lelkesedést keltett. A függetlenségi pártkörben, mint a fővárosi lapok írják, — örömmel és lelkesedéssel fogadták Csanak János megválasztásának híreit. Maga Kossuth Ferenc sietett elsősorban üdvözlőn Csanak Jánost a következő táviratban:

Csanak János képviselő urnak

Debrecen.

Szeretettel üdvözöllek megválasztásod al-

kalmából. Örvendek, hogy zászlónk ilyen fényes győzelmével diadalra juttattátok az igaz ügyet.

Kossuth Ferenc.

Lapvélemények.

A „Budapest“ írja:

Debrecen város harmadik kerületében ma volt a képviselőválasztás s mint az előre látható volt, a függetlenségi párt fényes diadalával végződött. Hetekig tartó forró, izgalmas küzdelem előzte meg a mai diadalmas napot. A bukott szabadelvű-párt szövetkezett a balpárttal és a szociáldemokratákkal és ez a perverz szövetség a régi Tisza-féle választások mindennemű fegyverével próbált tenni, hogy megbontsa a függetlenségi párt tábort és a szintizta magyar városban megvesse a lábát. A nemzetellenes sajtókoncert már jó idő óta hangoztatta, hogy az ország népe elhagyta a függetlenségi lobogót és a nagyhangú darabontmaradékok beteges elbizakodottsággal mutattak Debreczenre, ahol a zugpolitikusok győzelme kovácsolódik. És íme, ítéletet mondott Debrecen magyar polgársága. A debreceni győzelem a függetlenségi párt diadala.

A vidéki sajtó egyik legrégebbi és tekintélyes organuma, a *Nagyvárad* közli:

A függetlenségi lobogó felemelő diadalt aratott ma Debreczenben, ahol a régi rendszer letört emberével gróf Degenfeld József Tisza-korszakbeli főispánnal szemben óriási többséggel választották meg Csanak János hajdumegyeyi földbirtokost a város harmadik kerületének képviselőjévé. Ennek a választásnak, ennek a győzelemnek a kiváló jelentőségét elvitatni nem lehet. Debrecen volt a kiröpítő fészke a balpártnak, mely most az egykori főispán nevével próbálkozott. A balpárt a nagy civis várost akarta először meghódítani, — bizó reménykedéssel tekintett Debreczen felé, — amelynek falai közt a zászlóját kibontotta. A tözsgyökeres magyar város szabad polgárait azonban az al függetlenségi eszmékkel nem sikerült megté-

veszteni, az újféle komédiás hazafiság frázisai nem tántorították el a függetlenségi gondolat régi híveit Kossuth Ferenc zászlójától. És az a férfi, aki e zászló alatt küzdött meg a mai tüzes harcot hazafiságával, elv-hűségével méltán rászolgált arra a bizalomra, amellyel ma megtisztelték. Csanak János kiváló, nemes egyénisége kétségtelenül megtalálja a maga előkelő helyét most már abban a küzdelemben, amelyet Kossuth Ferenc vezérlete alatt a nemzet boldogulásáért folytatunk.

A rágalmak tetézése.

A Degenfeld-párti sajtó természetesen minden módon igyekszik szépiteni a csufos kudarcot. Tegnap, a választás után megint rágalmaz. Megrágalmazza Pally Sándor országos képviselőt, Kossuth Ferenc titkárát is. A tehetetlen bosszu foghat rá Pally Sándorra olyasmit, amit az ellenpárti sajtó hirtel.

Mi adatokat, neveket sorolhatnánk fel arra nézve, hogy a Degenfeld-pénznek milyen szerepe volt a választásnál, de az áldatlan feleselést nem folytatjuk.

Hogy a petíciót a választás ellen a Degenfeld-párt benyújtja-e, vagy nem, az se képezheti hirlapi harc tárgyát. Nyujtsák be a petíciót, ha maradt még a választási-kasszában anynyi pénz, amennyi fedezheti a petíció-perköltségeit. De sokkal okosabb lenne holmi megbizhatatlan tanúk szerzése helyett, okosabb dolgokra felhasználni az időt. *A pénzt pedig — tekintettel a főgondnok ur magas egyházi méltóságára, mondjuk, az egyetem céljaira felhasználni.*

A hirlapi okvetetlenkedéseknek pedig a debreceni olvasó közönség legjobban szeretné már ha vége lenne. És e tekintetben mi rajtunk nem fog mulni az általános óhajlás teljesülése.

költészetének legsötétebb vizei fölött is. Milyen humoros alakot formál Csokonaiából, az ő ifjúkori ideáljából; ahelyett, hogy megindulna a költőnek szerencsétlen sorsán, nyájasan évődik vele, tréfásan kárhoztatja és úgy állítja össze Csokonai visszámogatásait, korai halálának visszámogatásait, hogy nem a sirás, hanem a nevetés könnyeit fakasztja szemükből, — (Csokonai kárhoztatása) akár Petőfi a maga Csokonaijával. — A humor rózsás szemüvegén tekint végig a saját életén is és néz elébe a maga halálának is egy művészileg megszerkesztett költeményében, a Sietős életben.

IV.

Kevés költőt ismerek, aki Szávaynál könnyebben mozogna a műfajok és versformák nehézségei között, aki több készséggel alkalmazkodnék a különféle tárgyakhoz, a változatos eszmékhez és érzésekhez. Ez a rendkívüli könnyedség, ez a csodás változékonyság teszi őt hivatott alkalmi költővé.

Valóban Szávay első sorban alkalmi költő a szónak jó és nemes értelmében. Alig van oly nemzeti, irodalmi vagy társadalmi ünnep, amelyet a költészet virágaival ne ékesítene. Rákóczi tetemeinek hazahozatala és a Petőfi-család hamvainak egy helyre temetése, a karcagi Kossuth-szobor és az ersemjéni Kazinci-émlék, az első magyar trubadur, Balassa Bálint emlékezete és a nyugtalan vándorköltő, Csokonai halálának százados évfordulója mind-mind megrezegteti az ő szíve és lantja hurjait, de megdobogtatja szívet és megszólaltatja lantját egy-egy kisebb közéleti esemény, mint például egy munkásgyermek-otthon vagy egy munkás dalegyleti zászló felavatása, sőt a magánélet öröme és gyászja, így egy-egy író, költő, művész ba-

rátjának, Kulinyi Zsigmondnak, Vályi Nagy Gusztávnak, Dankó Pistának halála.

Mindezen nagyon különböző alkalmakhoz eltalálja az illő hangot, Rákóczit dicsőítvén magasan szárnyal, Csokonaiával pajkosan tréfál, Kazinczy szobránál ábrándozóvá lesz, érzelmesen ellágyul, mikor Petőfi anyjáról szól, szeretettől áradozik a gyermek otthonban, a homlokbarázdáló munka és az arderítő dal testvériségét hangoztatja a munkás dalegyletben, szóval alig győzik csodálni nagy alkalmazkodó képességét, kifejező erejének rendkívüli változatosságát.

Szávayban a régi magyar hegedőst és lantos diákot látjuk feltámadni, amilyenek az irodalomtörténet tanítja és amilyenek a legnagyobb magyar hegedős, Arany János szerepelteti őket. Mint hegedős nélkül nem folyt le győzelmi lakoma vagy vereségi tor, úgy jelenik meg Szávay alakja az öröm és gyász nemzeti ünnepein; mint Tinódi Sebestyén lantos diák, úgy járja végig Szávay is nem a főúri várakat és a vásári sokadalmakat, hanem a művelődés templomait és palotáit, az irodalmi és művészeti összejöveteleket, hogy ahol csak lehet, teljesítse költői hivatását, hogy az ünneplő közönség sehol se ismételhessen a nagy német költő panaszát:

„Doch den Länger vermiss' ich, den Binger der Lust.“

V.

Bármily nagy és sok szolgálatot tett Szávay, az alkalmi költő, bárhányszor támasztott örömet, fakasztott könnyet az ünneplők szívében, a gyászolók szemében, mégis én nem e nemű alkotásaiban találok az ő igazi értékét. Szellemének fénye leginkább elmél-

kedő költeményeiben ragyog, amelyekben egyszer derűs humora (*Sietős élet*), másszor mély bölcsellete (*Szent hazugságok*) ragad magával. Milyen igaza van a költőnek, midőn jó asszonyok arcán a szent hazugságot mondja a legszebb ékességnek, a mosolyruhákba öltöztetett gondot, az idegen szem első sugarára felszáradó könnyet s a többi, amelyekből a költő glóriát lát vonva az asszony-arcok fölött és amelyek a dalos bölcsőtől a meggazított koporsó-párnáig a mi áldott jó angyalaink. — Refleksióit, életigazságait néha leírásokba rejti (*Szeptember, a nagy faszorban*), amihez különben is hajlik.

De Szávay eleven festő-erejéből tisztán leíró költemények is telnek, amint azt a már előbb említett igen sikerült *Fehér világ és Bál az erdőn* bizonyítják; alkotó tehetsége azonban főképp elbeszélő műveiben bontakozik ki a legteljesebben. Ez első hallásra különösnek tetszik; hiszen Szávay játszi lírikus, könnyed dalköltő, érzések és hangulatok rabja, hogy tűnhetné ő ki a nehezebb mozgású, a szigorubb rendet, az önfegyelmet követelő epikában?

Azonban az ellenmondás nem megfajthatatlan, mert Szávay éppen oly epikai műfajokban jeleskedik, amelyek a líra határán állanak, amelyekbe könnyen beleöntheti egyéni felfogását, szubjektív érzését. Különben ha választott tárgya még oly zord és merev volna is, megmelegíti és meglágyítja elméje sugaraival és szíve erzelmisségével. Csak sajnálnunk lehet, hogy ritkán jár e neki oly kedvező mezőn, hogy legújabb kötetében alig egy nehányat, összesen ha hármat találunk e lírai menetű elbeszélésekből. Egyik, a kötetnek leghosszabb

Részletfizetésre kaphatók

fégyverek, gramfonok és lemezek, fényképező gépek, mindennemű hangszerek, színházi látcsövek és Meidinger kályhák a **Schwartz-féle** pipa üzletben a városházzal szemben. .:

Az utolsó vig-est.

A „ráadás“ sikere.

Bár a csütörtöki felolvasó-esték rendezőbizottsága csak négy vig-estét vett tervbe, kénytelen volt még egy ötödiket rendezni azok számára, kik nem jutottak jegyhez. Ez a „ráadás-est“ szintén remekül sikerült. S e sikernek oka volt az a fényes műsor, melynek számai egészen felcsigázták az érdeklődést.

Az estét ezuttal is Grapulin „Csábitó“ című operájának remek nyitánya vezette be. A gyönyörű muzsikának, melyet a jeles szerző személyes vezetése alatt adott elő a színházi zenekar, zajos tapsal adózott a közönség.

Diskay József szép, csengő tenorhangon két mūdalt énekelt hatalmas sikerrel. Ligeti Lajos egy neveltető monológgal aratott falregető tapsokat s harsogó kacajt, míg Horváth Kálmán s Terma Zsigmond szívhez szóló, remekül sikerült duettel értek el oly óriási hatást, hogy a taps alig akart elülni énekük nyomán.

A színházi zenekar a Mártonfalvy minden zenei szépséget kiaknázó, páratlanul biztos vezetése alatt adott elő két szép zenei művet, az est végén pedig a „Parasztbecsület“ indulóját, kiérdemelve azt a zajos tapsot, melylyel irántuk a hallgatóság teljes elismerését kifejezte. Zsigmond Anna s Ligeti Lajos dal- s táncduettet adtak elő. Hogy minő eredménnyel, bizonyítja az, miszerint háromszor kellett azt megismételniök. Orkányszerű taps zugott fel, midőn elhagyták az emelvényt, mely taps felharsant Nádor Zsiga remekül sikerült cabaret-számai után is, kinek temperamentumos előadása állandóan derűtségben tartották a közönséget.

Igen kedves s rendkívül bájos volt Bátorhory Marcsa, aki a „Bekvártélyozás“ című monológot adta elő, igaz művészettel, viharos tapsok közepette. Gyönyörűen énekelt ez estén Radó Anna, kinek tiszta, üde s jellegzetes, nem alt, de valódi soprán hangja ismét mély hatást keltett. Lelkes taps volt a jutalom páratlanul szép énekéért.

Gyöngyi Izsó és Gyöngyi Jolán tréfás kettős jelenete csakugyan „parádés szám“ volt. Alig jelent meg Gyöngyi az emelvényen már is viharos taps s éljenzés zugott fel, melyet fel váltott az az általános kacaj, mely jelenetüket végig kísérte. A tréfás dalokkal s táncokkal fűszerezett kettős jeleneteket igaz s benső-

séges ováció s meleg taps kísérte. Az est végén méltán megérdemelt tapsokban részesült még a derék Mártonfalvy, művészi magaslaton álló zongora kíséretéért.

Dráma a Tisza jegén.

A jég áldozata.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap Tardos község közelében. A szórakozás áldozata lett két gyermek, akik szórakozásaikat a vigyázatlanságig vitték és ezért életükkel lakoltak.

Daragó Pista és Arnyas Józsi 14—15 éves fiúk szépen megindult mulatsága szomorú tragédiává vált. Ugy történt, hogy a két kis vig pajtás a kemény, szigorú télen, mikor még a Tisza vize is befagyott, felkötötték, mindennap fakorcolyájukat és végig szántották a kemény jegén.

Eddig nem is történt semmi baj. A kemény jég elbirta a két vékony dongájú gyermeket, akik ki is használták ezt a mulatságot. Néhány nap óta azonban megenyhült nagyon az idő. Egészen kitavasodott. A jég engedni kezdett, töredezett és hatalmas jégtáblák usztak le a vizen.

A két kis gyermek azonban nem ijedt meg ettől a kis bajtól. Minden gondolkodás nélkül elindultak otthonról és bár nagyon zajlott a jég, felkötötték korcsolyájukat és nosza, megkezdődött a mulatság.

A mulatság azonban nem sokáig tartott. Daragó Pista egyszerre csak felsikoltott és a másik percben már benn volt a vízben, még megkapaszkodott egy jégtáblába és onnan kiabált segítségért. A jó pajtás hamarosan ott termett és amint megkapta az elmerülni akaró fiu kezét, megcsuszott ő is és mind a kettő vízbe került.

És lassan elmerültek. Még néhányszor felhangzott kétségbeesett segélykiáltásuk, de senki sem volt a közelben, senki sem hallotta azokat, — és elmerültek.

Késő estig várták a szülők eltűnt fiaikat, Mikor aztán nem jöttek, kimentek a Tiszapartjára és ott keresték. Azok azonban már nem jöttek elő. Tüvé tettek mindent, de megkerült elé még a holttesteik sem. A két fiu tragédiája az egész faluban nagy részvétet keltett.

A lányt én, aki férjhez adtam,
A fiut hőssé én avattam
S az apákat én bucsuztattam.
Ami boldogság, ami gyász,
Bölcső s koporsó, közbe' nász
Idők során jött-ment le-fel:
Azt mind-mind én intéztem el.

Kár, hogy a pohár érzelmes története nem végződik elég hatásosan és az előzményeknek megfelelő komolysággal.

De az elbeszélő fájban bizonyára legsikerültebb alkotás „Cseresznyés Mária“, melynél különbet összes művei között is aligha találunk. Nem ballada és nem szerelmi dal, mondja róla a költő — és ezt mi is valljuk, de minden bizonynyal költői mű, amelynek meghatározó tárgya, mely érzelmessége és lehelletkönyvű lírai formája Heine és Petőfi legszebb románcaira és genrékéire viszi gondolatainkat, *A kevlári bucsura* és a *Sári nénire*. Méltó volna, hogy minden iskolai olvasókönyvben helyet foglaljon e költői műfaj mintájául és a munkánéphez való szeretet, a szomorú emberi sors iránti részvét hirdetőjeül.

E három utoljára méltatott költemény csak a minap termett Szávay költészete fáján a többi illatos virág és friss gyümölcs sorában, holott — tudjuk — e fa 25 évvel ezelőtt nyitott először a magyar költészet kertjében. E 25 esztendő nem jelenti Szávay költői pályájának a bevégeztét, sőt talán a csúcspontját sem; mi kívánjuk, sőt reméljük és hisszük, hogy Szávay még sokszor jól tartja a magyar közönséget a költészetnek üdítő italával, mámorosító borával nemcsak ezüst pohárban, hanem arany serlegben is.

lélegzettű darabja, egy bibliai történet *Dávidról*, a pásztorfiuról és *Mikaeláról*, Saul király leányáról, amelyben a szentírás szövegének hűséges követésével bámulatos módon egyesíti az előadás és verselés mai művészetét s melyben az események egyszerű, naiv elbeszélésébe lírai ömlengéseket, szerelmi duetteket vegyít bele; egyúttal új szellemben életre kelti a magyar költészetnek egyik legrégebb műfaját, a XVI. századi Batizi Andrások és Sztárai Mihályok oly igen kedvelt bibliai históriáját, amelyhez a maga költeményét annyival hasonlatosabbá teszi, hogy az elbeszélésből ő is tanúságot von le, csak hogy nem hitelt, nem az isten, hanem a szerelem mindenhatóságának a dogmáját hirdeti.

A másik az *Ezüst pohár*, amelyet legutóbbi versgyűjteménye címűl tett meg a költő és amelyben egy serleg történetébe szövi bele egy magyar nemesi családnak, mondhatni, a magyar középnemességnek pusztuló sorsát. Hatasos művészi fogással az események nagy részét magával a pohárral beszéli el, ami mindjárt közelebb hozza szívünkhez a tárgyat, ám-bár e művében többet elmélkedik a költő, mint érzelg, úgy hogy különös szerkezetével emlékeztet Schiller világhírű *Glocke*-jára. A család életében majdnem azt a hivatást teljesítette az ezüst pohár, mint a harang az emberiségben, legalább ő maga büszkén hirdeti:

En voltam a familia
Mindent számon tartó fia,
A gyászoló, vigasztaló,
Ezüst hangon megszólaló,
Érző telt keblű dalia:
Az eleven história,
A születőt be én fogadtam,

Szabadalmazott Amerikai CZIPŐK

15)
20) Korona
25)

kizárólag
MANDEL LIPÓT
raktárában.

A Svárdström hangverseny.

Keéri Szántó Imre zongoraművész közreműködése.

Február 11-ikén lesz.

A Zenekedvelők Körének február 11-iki hangversenye iránt nemcsak városszerte, hanem a vidéken is rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul, ami nem is csoda, mert ezen hangverseny igazi művészi eseményszámában fog menni. A világhírű Svárdström nővérek művésze már ismeretes Debrecenben tavalyról. — Az együttes énekeken kívül Valborg asszony, a dalnak ez az ihletett poétája soló-dalokat is fog énekelni.

A másik nagy érdekessége lesz az estélynek, hogy fel fog azon lépni Keéri Szántó Imre, a kiváló zongoraművész is, aki nemrég is Berlinben, Bécsben és Budapesten keltett általános feltűnést. Berlinben az a ritka kitüntetés érte, hogy a német trónörökös Potsdami kastélyába meghívta a művészt.

E hangversenyre nem tagok Hegedűs és Sándor cégnél válthatnak még jegyeket. Páholly 20 korona, földszinti ülőhely 5 és 4 korona. Állóhely 2 kor.

SZÍNHÁZ.

* **Fedora.** Tegnap este Sardou-repriz volt a színházban, melynek közönsége nagy barátja a szalondrámáknak, színműveknek. Az este is telt ház előtt folyt le Ipanoff Loris és Fedora hatásos szerelmi története, melyen vörös fonálként húzódnak végig a szándékos emberölések, öngyilkosságok, statáriális kivégzések stb. Az előadás mintaszerű összeséből kivált Gazdy Aranka előkelő játékstílusú Fedorája, Ternyey Lajos művészi alakítása, Lugosi Béla kifogástalan Siriex-je. A többi szerepek is a legjobb kezekben voltak.

* **A színház hírei.** *Csizmadia, mint kísértet.* Szigeti József több évtizeden át pihentetett kitérő poetikus népszínművét az igazgatóság újból feleleveníti és vasárnap este elsőrangú kiosztásban színre hozza. Az öreg csizmadiát Győre, az inasát Zilahi Gyula adja, aki ezt a kitérő szerepet még a szerzővel, Szigeti bácsival együtt játszotta, kinek az öreg csizmadia kitérő szerepe volt. A csizmadia leányát Zsigmondi, Kallósi molnárt pedig Gyöngyi Izsó adja. — *Izrael.* Bernstein világhírű darabjából naponta folynak a próbák Békés Gyula vezetése mellett. A színtársulat drámai személyzete a legnagyobb ambícióval készül erre a nehéz darabra, melynek premiére a jövő hétre van kitéve.

A belváros legsötétebb tere.

Az Egyháztér világitása.

A város polgármesteréhez panasz érkezett, mely élénken tárja elének azon világitási mizériát, mely az Egyházteret, szorosabban véve annak a Kollégium előtti és a Fűvészkert-utcai részét jellemzi. A panasz városunk egyik tekintélyétől érkezett s arra kérte a polgármestert, hogy tegyen intézkedést ezen állapot megszüntetésére.

A polgármester intézkedett is, mivel belátta a helyzet megjavításának szükségességét. Mert csakugyan oly sötét a Nagytemplom és a Fűvészkert-utca közötti rész az est beálltával, hogy az emberek egymást meg nem ismerik s egy elhagyatott városrész benyomását teszi a szemlélőre. — S minthogy a panaszt emelő javasolta egy ivlámpának a Fűvészkert kapuja előtti felállítását, a polgármester ez irányban már meg is kereste a világitási bizottságot.

A világitási bizottság tegnap válaszolt a megkeresésre. Válasza a tanács elé kerül, a mely a kérdést tárgyalni fogja s a világitási bizottságtól eltérően, mely az ivlámpa felállítását nem javasolja, kedvezően fogja elintézni.

Mig a férj Amerikában jár.

A hűtlen asszony miatt.

Ráki Szabó István bihariószegi zsellér pár évvel ezelőtt nagy szegénységbe jutott. A szűk esztendők mindenféle ártalma: rossz termés, jégverés, adósságokba sodorta s amikor kihúzták alóla a gyékényt, a tönkrement ek-szisztenciák bizakodó reménységével vándorolt ki Amerikába.

Feleségét, a szemrevaló csillogó szemű menyecskét itthon hagyta s mivel valahol a amerikai bányákban bőségesen keresett, egyre másra küldte haza a dollárokat. És a levelei is egymást érték, amik szerelmes vágyakozással hívták az asszonyt, aki azonban mindig keresett s talált valami ürügyet, hogy az utazását elhalassza.

Valójában pedig azért nem ment, mert amíg az ember idegenben, bányák sötét mélységeiben dolgozott, fáradozott érte, a menyecske összeszúrta a levél egy Patka István nevű parasztleánnyal, akivel vígan élte a világát az amerikai dollárokból.

Tavaly azután, amikor Amerikában bekövetkezett a nagy gazdasági válság és az óriási iparvállalatok ezrelék bocsátották el a munkásaikat, Ráki Szabó István is hazajött. Váratlanul, minden előzetes híradás nélkül toppant a falujába, hogy kedves meglepetést szerezzen az asszonyának. Azonban már az első ember, akivel találkozott, feltárta előtte a csuf titkot s azután felkereste a régi jó barátait, akik szintén szomorú hírekkel szolgáltak neki a felesége hűtlenségéről.

Ráki Szabó István nagyon elkeseredett. Revolvert szerzett, aztán dobogó szívvél nyitott be a feldult fészekbe, régi otthonába. Az asszonyt együtt találta a szeretőjével, aki ijedten akart menekülni előle. A boldogtalan férj ajtót mutatott a legénynek:

— Erigy. Te veled nincsen számadásom.

Aztán közvetlen közletről az asszonyra süttötte revolverét. A menyecske éles sikoltással, véres fővel terült el, az ura pedig bekopogtatta a csendőrlaktanyára:

— Az őrmester urnak alássan jelentem, megöltem a feleségemet.

Az Amerikából jött embert letartóztatták. Az asszonyt, aki nem halt meg, súlyos sebével a biharmegyei közpórházba hozták, honnan hetek múlva gyógyultán távozott.

Az ügyészség Ráki Szabó István ellen gyilkosság kísérlete miatt indította meg az eljárást s a dráma ma foglalkoztatta a nagyváradi esküdtbírósgót. A tárgyaláson beigazolást nyert, hogy a szerencsétlen férj tette elkövetése alkalmával beszámíthatatlan állapotban volt, mire az esküdtek megállapították, hogy Ráki Szabó János nagy elkeseredettsége folytán a tett elkövetésekor nem volt beszámítható. E verditk alapján a törvényszék a vádlottat fölmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

Ékszer, zsebórárt
bizalommal
jótállás mellett
Halász Nándor
órás és ékszerésznél 2212
■ ■ lehet vásárolni ■ ■
Debrecen, Piac-u. 24.
(Fehérló szálloda épület.)

HIREK.

— **Andrássy és a 67-ek.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egyes lapok azt a hírt terjesztgetik, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, mint az alkotmánypárt vezére, e párt több tagjával együtt a koalíció 67-es elemeinek összpontosításán dolgozik és e célból a néppárt egyes vezető férfiai már tárgyalásokat is folytatott. Illetékes helyről jött felhatalmazás alapján közölhetjük, hogy mindezen hírek teljesen alaptalanok.

— **A Csokonai-kör új tagjai.** A Csokonai-kör serény és helyes irányú munkásságának elismerését kell látnunk abban, hogy ismét számos új tag lépett be a körbe. — Az 1909. évi január 1-től kezdődő hatállyal tagjai lettek a Csokonai-körnek: Pápay János, Pályi József, ifj. Szabó Mihály, Ungváry Andor, Drumár János, Lusztig Dezső, László Zsigmond, Erdődy Lilla, Zih Sándor, Zih Géza, Letzter József, Aczél Henrik, Keresztessy István, dr. Zalai János, Zöldy János M., Halmos János, Almásy Ferenc, dr. Sámly László, Csóka László, özv. Berger Vilmosné, dr. Szabó Márton. A Csokonai-kör feladatsinak méltánylása mellett bizonyít az is, hogy több pénzintézet kisebb-nagyobb összegeket szavazott meg a kör javára.

— **A nőegyletek közös tea délutánjára,** mit a messzinaik javára rendeznek, nagyban folynak az előkészületek mind a négy egyesület részéről. A monstre tea délután nem mindennapi esemény lesz. 600 személyre ké-

szítenek te itett asztalokat, melyek körül urleányok szolgálnak fel. A tea alatt a következő remek kabaret számok fogják szórakoztatni a közönséget. I-ső szám: Szávay Gyula szíves volt megírni azt az eseményt, hogy négy különböző felekezetű nőegylet egyesült erővel siet segíteni szerencsétlen embertársainkon. Ezt a szellemes, ügyet dolgot Berger Mórné urasszony adja elő, az ő szokott, utólérhetlen előadó képességével. II-ik szám: F. Kállay Lujza urasszony énekel valcerekét, Mártonfalvy karmester zongora kíséretével a magyar dalokat Magyar zenekarával. F. Kállay Lujza művészete ismert a debreceniek előtt s így az ő fellépése egyik fénypontja lesz az estének. III-ik szám: Zöldi Marci országos nevű hegedűs a Rácz Károly zenekarával hegedül. IV-ik szám: Pávay Boriska magyar dalokat szaval cigánykísérettel, ez is rendkívüli érdekes szám lesz. V-ik szám: Bosnyák-tánc, lejtik a következő bájos urilánykák bosnyák jelmezben: Hegedűs Alice, Boros Anna, Meisels Sári, Drucker Alice, Grausz Ilonka és Ungár Iréne. S végül a sport-estélyen nagy feltűnést s tetszést aratott 10 korcsolyázó ur a terem közepén kerek korcsolyán fognak korcsolyázni. A jegyeket Molnár Ferencz ur (Piac-utca) üzletében árulják. Páholy 4 teaszelvénnyel 10 korona. Belépti jegy 2 korona tea és süteménnyel s a kabaret élvezetével együtt. Kezdeté délután 5 órakor a Bika nagytermében.

— **Kétkoronás tallérok.** Egy bécsi lap értesülése szerint legközelebb új pénzermekhez lesz szerencsénk. A kormány — az osztrák is, a magyar is, — rövidesen, a nagyrészt már bevont ezüstforintosok helyett ezüst kétkoronásokat bocsájt ki. Most egyelőre ötvenmillió értékben vernek kétkoronásokat. — Az új pénz kibocsájtásával fokozatosan történik a még forgalomban levő forintosok bevonása. Új bankjegy is kerül forgalomba, tizkoronás bankó a némiképp kényelmetlenebb aranypénz helyett.

— **A vasutas „Otthon” III. fillérestétele.** Ma, azaz január hó 30-án tartja a „Vasutas Otthon” III. fillérestételejét saját helyiségében. (Szent Anna-utca és Vigkedvü Mihály-utca sarkán.) Az értékes és igen érdekesnek ígérkező estély másóra a következő: I. 2. Komoly szavaltat, tartja Oláh Béla ur. 2. Trió. Előadják Szenes Jenő ur hegedű, Pattermann Ida urleány gordonka, Békessy Annuska urleány zongora. 3. A sajtó ördögéről. Irta és felolvassa Than Gyula ur. 4. Cimbalom szóló. Dezső Margitka urleány. 5. Komoly és vig dolgok. Előadja Gyurcsány Béla ur. 6. Tréfás gyors rajzolás. Előadják ifj. Kovács János ur és Némethy László ur. II. Dal a magyar dalról, szabad előadás. Tartja Drumár János tanár ur. Az estély kezdete pont 8 órakor. Belépti díj nincs. A kített perselyben adakozók a vasutas árvák javára ki ki tetszés szerint.

— **Krisztics Milánt kiházasítják.** Fővárosi tudósítónk írja: Milán, volt szerb király fiát, aki színésznek csapott fel a Royal-Orfeumban, házasságközvetítők ostromolják. Tegnap, egyetlen napon harmincöt „fejedelmi” parthiet hájtottak fel az ő számára, köztük egy lipótvárosi özvegyasszonyt, akinek csupán értékpapírban négy millió a hozománya. A királyi sarj kijelentette, hogy nem idegenkedik ugyan a nászüléstől, de előbb szinpadai babéroka vágyik.

Eredeti és új Bösendorfer
valamint
Wirth zongorák,

a helybeli piacon kizárólag **Szendró Sándor** zongora és hangszer raktárában kaphatók. — Legkisebb méretű „MINIATUR” zongorák hárfá-pedállal. Előnyös zongora bérlet. Mindennemű javítások és átújítások szavatosság mellett mérsékelt áron eszközölköttek. The Gramophon Lid-féle beszélő gépek és lemezek. Eredeti gramophonok 70 kor.-tól feljebb Üzlethelyiség Szent-Anna-utca 3. szám.

— **P. Nagy Zoltán** államilag képesített, okleveles zenetanár Hatvan-utca 7. szám alatt levő zeneiskolájának zongora tanszakára a második félévre jelentkező új tanulók beiratása megkezdődött. Tandij az alsó osztályokban 8, a felső osztályokban 10 korona havonként. Beiratási díj 5 korona. Felvételi vizsgálat díjtalan. Hivatalos órák mindennap délelőtt 11—1 óráig.

— **Magyar bevándorlás Amerikába.** A magyarországi bevándorlás hétről-hétre növekedőben van. A kivándorlókat sem a tél ridegsége sem az a körülmény nem retenti vissza, hogy Amerikában sem indult meg minden vonalon a munka s hogy még elrettentően sok a munkanélküli. És mennek százával, ezrével, a népek hétről-hétre. Kergeti őket az itthon örökösén kísértő rém, a nyomor. Az elmúlt héten 1562 bevándorló érkezett Magyarországból. Köztük 485 fajmagyar, 489 tót, 228 németajku magyar, 261 horvát és 106 román. Ezek közül Pennsylvania államban 71 magyar, 86 tói, 26 németajku magyar, 9 horvát és 4 román telepedett meg.

— **Jaszencsák Sándor nyugalomba.** A debreceni állami reáliskolának egy ismert nevű tanára vonult nyugalomba a napokban, a nagy tudású, erős elméjű, szigorú mértékű Jaszencsák Sándor. Huszonkilenc évig szolgált a magyar középiskolát, amely időből tizenhét évet a debreceni reáliskola kötelékében töltött. Érdemes szolgálatát, sikeres tanítását méltányolta a közoktatási miniszter, midőn nyugalmazása alkalmából, amit megrongált egészsége tett szükségessé, teljes megelégedését és megleghangu elismerését nyilvánította és amidőn egész fizetését szabta ki nyugdíjra. Az állami reáliskola tanári testülete sajnálattal vált meg e jeles tagjától és jegyzőkönyvben öröközte meg tanári érdemeit.

— **A „kabáttolvaj“ Debreczenben.** Az egész ország rendőrsége előtt ismeretes a „kabáttolvaj“. Röviden így hívják ugyanis azt a notórius gazembert, ki már évtizedeken keresztül abból él, hogy kabátokat lop. Felváltva, egyik télen Budapesten, másik télen Debreczenben s aztán Pozsonyban. Most megint itt vendégszerepel. Az hiszi a rendőrség, hogy tegnapelőtt este érkezett, de már tegnap két helyen is dolgozott. A Dréherből vitt el egy kabátot és Bosznai Miklósnak, a Kaszinó szolgájának lopta el a felöltőjét. A kabátban 450 korona készpénz volt. A szolga utána vetette magát a tolvajnak, ki a kabátot egyik József kir. herceg-utcai házba bedobva, elmenekült. A rendőrség nagy apparátussal nyomozza.

— **Katonaszökevények a szalmakocsin.** Sátoraljújhelyről jelentik: Gelg Ignác újhelyi lakost tegnap a Galicia felé vezető úton a bártfai határrendőrség letartóztatta. A határrendőrök előtt ugyanis gyanus volt, hogy Gelb szalmával magasan megrakott kocsijával nagyon siet. Megállították és kitűnt, hogy a szalmában 16 katonaköteles legény volt elrejtve, akiket Gelb Muazynába (Galicia) akart becsempészni és onnan Amerikába szállítani. Gelbet letartóztatták és az eperjesi törvényszék fogházába szállították.

— **A kétféjű sas kiküszöbölése.** A gyalogsági egyenruha színének megváltoztatásával egyidejűleg egy másik jelentős reformot is léptet életbe a had-

ügyminiszter. A kétféjű sas a gyalogsági derékszíjról eltűnik és helyébe a rézcsatton ő felsége nevének kezdőbetűit alkalmazzák. A gyalogsági tiszték derékszíjáján már nincs kétféjű sas.

— **A legjobb izü aromás és pörkölt kávé** Félegyháznál kapható Villanyüzemű kávépörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

— **A város belterületén** lehetőleg helyi kisvasuti vágány közelében keresek bérbe esetleg megvételre alkalmas raktár helyiséget hol megfelelő szabad terület is van. Klár Andor Debreczen, Miklós-u. 23.

— **A Polgári-kör bálja a Bikában 1909. évi január 30-án.** — Belépési díj 3 korona.

— **Percel Carola** tánciskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent-Anna-utca 22. szám.

— **Vigyázzon!** Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni, Bádogos-u. 4. 2194

— **Vizvezeteki, fürdő, csatornázás és szivattyu berendezéseket** gyorsan szakszertűen készít és javít jótállás mellett, Wilhelm Ede, Hatvan-utca 4.

— **Szép mellék keresetre** tehetnek szert bármilyen állású urak, fegyverek, gramofonok, fényképező gépek és mindennemű hangszerek részletfizetéses eladással, bővebbet a Schwartz-féle pipa üzletben a városházával szemben.

— **Az új földön** a kis hegyesi útfélen egy tanya kiadó vagy eladó. Értekezhetni Csonka Béninél ugyanott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Olay Lajos párbaja.** Olay Lajos, volt képviselő, aki jelenleg vidéki közjegyző, ma párbajvétségért vonta felelősségre a bíróság. Olay képviselő korábban felszólította Fenyvessy Adolfot, a Ház érdemes gyorsíró főnökét, hogy engedje kijavítani neki — elmondott beszédét. Miután ezt az elnök már régebben eltiltotta, Fenyvessy megtagadta a kérés teljesítését. Olay ezért dühösen kifakadt és nemcsak hogy leszidta az ősz gyorsíró-főnököt, de sulyosan meg is sértette. E miatt Fenyvessy Adolf fia, dr. Fenyvessy József miniszteri titkár provokálta Olayt s a felek kardpárbajt vívtak, amelyben Fenyvessy könnyű sérülést szenvedett. Az ügyészség a mai tárgyaláson ugy Olayt, mint Fenyvessyt párbajvétséggel vádolta.

De ugyancsak ma tárgyalták Olaynak egy másik párbajügyét, amely szintén ebből az af érből sarjadzott. Magyar Miklós fővárosi kereskedő, amikor Olay szidalmait a lapokban olvasta, ezen szörnyen felháborodott. Sürgőnyt küldött Olaynak, amelyben azt írta, hogy cselekedete egy öreg emberrel szemben gyávaság. Olay a sürgöny miatt provokálta Magyar, aki a megvívott kardpárbajban két helyen megsebesítette Olayt. Így Magyar is párbajvétségért vonták ma felelősségre. A bíróság elítélte Olay Lajost 5 napi, Fenyvessy 2 napi, Kiss Magyar Miklóst 10 napi államfogházra.

Utóbbi felelősséget jelentett be az ítélet ellen.

TÁVIRATOK.

Az önálló bank ügye.

Budapest, január 29. A bankbizottság ma délután ülést tartott. Az ülésen Vekerle miniszterelnök az eddigi szakreferensi tárgyalások eredményéről beszélt. Kijelentette, hogy a kartell-bank eszméjével foglalkozik most mind a két kormány és a tárgyalások ezirányban nemsokára megindulnak. Holló Lajos

kívánja, hogy a banknak az önállósága a kartell dacára minden vonalon megóvassék. Teleky Alfréd és mások felszólalása után az ülés határozat nélkül véget ért, miután a két kormány között a február második felében megújuló tárgyalásokat be kell várnia a bizottságnak.

Botrányok az osztrák képviselőházban.

Bécs, január 29. A Reichsratban Steinberg gróf beszélt a legutóbbi cseh-zavargásokról. Beszéde közben ilyen kifejezést használt.

— Prágában csehek és betörők laknak. — Erre óriási zsidóság, zaj támadt. A képviselők ütésre emelt székekkel rohantak az elnöki emelvény felé. A rend nagynehezen állt rendre, miután az elnök a szónokot rendreutasította.

Török-bolgár megegyezés.

Konstantinápoly, június 29. A porta tegnapi körjegyzéke felhívta a figyelmet az isgatottságra, mely a török népet a bolgár hadikészülődések láttára elfogta, valamint annak következménye. Portakörökben hire járt, hogy valamennyi hatalom azt tolmácsolta a portának és Bulgáriának, hogy egyezzenek már meg, továbbá, hogy Bulgária hajlandó száz frankot megfizetni.

Szófia, január 29. Poprikov külügyminiszter ma több diplomáciai képviselővel szemben a helyzetről s a megegyezés kilátásairól egyenesen optimisztikusan nyilatkozott. Diplomáciai körökben az a vélemény, hogy a legközelebbi időben a válság megoldását lehet elvárni. Mihelyt Törökország a hatalmak tanácsának engedve, száz millió frank kártalanítási összeggel megelégszik, Bulgária késznek fog nyilatkozni, hogy ezt megfizesse. Ezáltal a vitás kérdések konferencia nélkül megszűnének és megszűnnek a háborus veszély is.

Anglia mellettünk.

London, január 29. Az angol közvélemény az utóbbi napok alatt nagyot fordult a monarchia irányában. A nagyobb lapok, különösen, melyek a külügyi hivatallal összeköttetésben vannak, feltűnően barátságos hangú cikkeket közölnek.

Még azokat is, akik éveken át más használtak, meghódította a valódi

ERŐ

sóshorszesz,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint a szájvíz, haj- és bőrápolószert. — Szükséges minden háztartásban. — Kapható mindenütt 30 fill. 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben. Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium, GYŐR.

2265 Kapható mindenütt.

Regény-csarnok.

29.

Regény.

A nagy rejtély.

Bámultam nyugodtan! Jóllehet az ezredessel való találkozásom, egy időre legalább kimerítette minden felindulási képességemet. Oh mily jól esett e magány! Oh hogy megkönnyebbültem, midőn megkezdhetém a motozást. Ezek voltak egyedüli érzéseim — akkor.

A szoba formájára nézve hosszadalmas volt. A két keskenyebb fal egyikében volt ama különös toló ajtó, mit már említettem s mely az első szobába vezetett; a másik csaknem egészen el volt foglalva a széles ablak által, mely az udvarra nyílt.

Mindenekelőtt az ajtó falát véve szemügyre, mit találtam ott butor alakjában? Két oldalról játékasztalok álltak, melyek fölött pompás kínai edények diszelegtek, aranyozott, gazdagon faragott állványokon.

Felnyitottam a játékasztalokat. Az alsó fiókban nem leltem egyebet csak kártyát és a közönséges játékmárkatát és számolótabletát. Egy kártya csomag kivételével, a többi még mind ugyanazon papírba volt göngyöltve, melyben a gyárból elküldetett. A felbontott csomagok kártyáinként át néztem. Semmi jel, semmi írás sem volt észrevehető rajuk, azután egy könyvtári létra segítségével a kínai edényeket vizsgáltam meg. Mind kettő egészen üres volt. Volt-e még egyéb is a szoba ezen oldalán, mit érdemes lett volna átmotozni? A sarokban két kis szék állt, drága famozaikkal és sötétvörös selyem párnákkal. Felfordítottam ezeket is, és a párnák alá tekintettem, de még mindig nem fedeztem fel semmit. Miután a székeket helyükre visszahelyeztem, kutatásom a szoba ezen oldalán be volt fejezve.

Átment a másik falhoz, ahhoz, mely ablakkal bírt.

Az ablak, mely csaknem a fal egész szélességét és magasságát elfoglalta, három részre volt osztva, s két végén szép vörös bársony függönyökkel bírt. A gazdag nehéz bársonyredők épannyi helyet hagytak szabadon, hogy a sarokban két szép berakott munkájú szekrényke alkalmaztatható. E szekrénykéek csupa kis fiókból álltak s tetejükön a milói Vénus és Callipyge Vénus kisebbített bronzai diszelegtek. Fitz Dávid ezredes megengedte, hogy mindent tegyek, a mire kedvem talált jönni. A szekrénykéek fiókjait egymásután kihúztam, tartalmukat gondosan megvizsgálva.

A jobbfelel álló szekrényénél kezdve, csakhamar bevégeztem motozásomat. Mindannyi fiókban csak ásványokat találtam, melyek a furcsa feliratoktól itélve, mik némelyiken olvashatók valának, valószínűleg az ezredes egy letűnt élet-szakából maradtak fenn, midőn ő nem igen szerencsés bányavállalatokba ereszkedett. Midőn teljesen meggyőződtem róla, hogy a hat fiók valóban nem tartalmaz egyebet az ásványok és azoknak feliratainál, a baloldali szekrényhez fordultam.

Itt igen különböző tárgyakat találtam, s következőleg azoknak átnézése sok időt is vett igénybe.

A legfelső fiók teljes asztalos szerszám gyűjteményt tartalmazott, gyönyörű miniature kivitelben; ezek valószínűleg ama rég letűnt kor ereklői valának, midőn az ezredes még gyermek volt, s barátai vagy szülei e játékszerszámmal lepték meg a kis fiút. A második fiók masnemi játékszerrel volt tele — ajándékokkal, melyekkel szép barátnőinek kezei örvendeztették meg Fitz Dávid ezredest. Himzett válszallagok, elegáns házi sapkák, furcsa kis tüpárnák, ragyogó tárczák, pompás papucsok — mindannyi a nők barátjának ritka népszerűségéről tanuskodott. — A harmadik fiók kevésbé érdekes tartalommal bírt: több évi jegyzet-könyvek töltötték be a helyet. Miután a kis könyvecskéket egyenként átlapoztam, nem találom-e bennök valami áruló papírszeletet, végre a negyedik fiókhöz jutottam s ott újból csak az elmúlt évek pénzügyeinek maradványait leltem, régi kifizetett számlák képében, melyek csinosan csomagokba kötve évszám-mal voltak ellátva a legfelső lapon. A számlák között vagy tizenkét kis levélszerű oapírlapot találtam, de mindannyi érdektelen tartalmat mutatott fel. Az ötödik fiók feltűnő ren-

detlenségben volt. Először is egy csomag diszjegyet vettem ki, melyeken oly étkek lajstroma volt feljegyezve, melyek elmúlt bankettekben, Párisban és Londonban megragadták az ezredes figyelmét; azután egy skatulya következett régi meghívókkal; azután egy csomó finoman festett luddoll, — valószínűleg egy finom ajándoka; — azután néhány számfüles szindarab könyv és opera szöveg; azután egy dugaszhuzó, egy csomó cigaretté és rozsdás kulcsok s végül még egy utlevél, egy törött burnót szelence, két szivartárca és Rómának egy rongyos térképe.

„Sehol semmi, ami érdekelhetne“, gondolám, amint betettem az ötödik fiókot s a hatodikot kihúztam.

A hatodik fiók meglepetést és csalódást okozott. Nem tartalmazott egyebet, egy törött porcelán virágtartó töredékeinél.

Kutatásom alatt alacsony kis széken ültem, szemben a szekrényvel. A percnyi felhevülésben, mit a fiók üres volta előidézett, épen felemeltem lábamat, hogy a fiókot ismét helyére toljam, midőn az előcsarnokba vezetett ajtó megnyílt s Fitz Dávid ezredes előttem állt.

Szemei, miután enyémmel találkozott, mozdulatomat követve végig futottak rajtam s lábamon akadtak meg. Azon pillanatban, hogy a nyitott fiókot észrevehé, arcán változás tünt fel. Pillanatig tartott az egész, de ezen pillanatot alatt ébredező gyanuval és meglepetéssel tekintett reám — oly kifejezéssel, mintha kezemet a titok nyitján találta volna.

„Kérem, ne zavartassa magát általam“, mondá Fitz Dávid ezredes. „Csak azért jövök, hogy egy kérdést intézzek kegyedhez.“

„Mi az ezredes?“

„Motozás közben nem talált-e néhány levelet?“

„Eddig még egyet sem találtam“ felelém.

„Ha leveleire rá találnék bukkanni, biztos lehet benne, hogy átvizsgálásukra nem veendek magamnak szabadságot.“

„Epen erről óhajtottam szólni kegyeddel“, válaszolt az ezredes. „Csak most jutott eszembe odafönn, hogy leveleim tán zavarba ejthetnék. A kegyed helyzetében minden iránt, mit át nem kufathatnék, gyanuval viseltetném. Ugy hiszem, könnyű szerrel rendbe hozhatom e dolgot, anélkül, hogy egyikünknek bajt szenvedne. Nem szegem meg sem szavamot, sem eskümet, ha egyszerűen kijelentem, hogy semmiféle levelem sem segítheti elő azon felfedezést, mellyel jelenleg el van foglalva. Nyugodtan mellőzheti azokat, mint olyan tárgyakat, melyek a kegyed szempontjából nem méltók az áttekintésre. Nemde, érti mit akarok mondani?“

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy
Debreczen,
Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye,
vászon, kész fehérnemű.
Női divatárak. Külön szőnyegosztály.

Óriási választék!

Kerestetik

Az első szabadkai Bernstein-féle vizesuborka, eczetespaprika és főzelék Conservgyár részére, egy ottani

helyi ügynök.

Ajánlatok Bernstein Emil első szabadkai Conservgyár küldendők.

Globusz

fémfiszlító
kivonat

minden más fiszlítószert felülmúl

Használt,

de teljesen kijavított sorvetőgépek minden nagyságban, ugyisintén a világhírű eredeti Melichárféle Unikum Drill vetőgépek továbbá Répavágók, Szecskavágók, Ekék, Boronák, Szöllőzuzók, Borsajtók és általában mindenféle gazdasági eszközök kedvező feltételek mellett eddig nem létezett olcsó árban felelősség mellett kaphatók.

Bagi István

gazdasági gépraktárában Kaba.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézgyörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és száraz arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérre és puhává tesz! Pouderiala is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémtmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s forrástára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

Ügynökök

felvétetnek sorsjegyeknek az 1883. XXXI. t.-c. értelmében részletfizetésre való eladására. Havi jövedelem 300—400 K. Biztos eredmény bárkinek.

Valuta Bank Részvénytársaság

budai fiókja

2491

Budapest, I., Fehérvári-ut 19. szám.

Biztosítási,

gép- és könyvutazók,
valamint ügyes segédjegyzők tetemes mellékjövödelemhez juthatnak.

WEISZ S.

BUDAPEST, Lánchíd-utca 17-ik szám.

2491

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országut mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

Szakképzett irodai munkaerőket: mérlegképes könyvvezetőket, gyorsírókat, gyönyörű írásu levelezőket, — gyors számolókat lelkiismeretesen kiképez, előkelő cégeknek ajánl:

Zalai Márk tanár

3 havi könyvviteli szaktanfolyama felnőttek számára. Kezdeté február 3. Beiratás naponta 10—12-ig (József kir. hg. utca 42. számú udvari lakás).

Tandij 60 korona.

Világítás csodája!

A javított borszesz „Eugeos“ lámpa tetszetős és világosabban ég mint villany és légszesz, teljesen veszélytelen, 1 liter borszesz 18 óra világításhoz elegendő. Minden létező lámpára alkalmazható.

== Nélkülözhetetlen mindenkinek. ==

Egy lángú „Eugeos“ égő K 7.50. — Kettős lángú mint mellékelt ábra K 12.50. — Szétküldése csakis utánvét mellett.

MAX PINKUSZ Wien

II. Taborstrasse 22.

Kereskedők és viszontelárúsítók nagy árengedményben részesülnek.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. szám.

Nagy raktár

vizvezetési csövekben, kutkagylókban.

Zsírödönök.

Konyha-edények, főző konyhák, kályhák, John-mosógépek.

2375

Alkalmi ajándéknak

Fésű, manicur és parfüm kazetták, Ridikülök. Férfi fehérneműek, Nyakkendők, harisnyák s egyéb pipere és férfi divat cikkek.

Bőr-, selyem és kötött keztyük

olcsó árak mellett

Győrfi Sándor

keztyü-, kötszer és férfi divat üzletében
DEBRECZEN, Simonffi-u. (Városi bérház.)

ELADÓ!

50 drb 7 méteres
akác haszonfa.

Értekezhetni: Piac-utca 44. sz. a.
az ügyvédi irodában. Telefon 151.

Légszesz és villamos csillárokat,
ámpolnákat, falikarokat, mennyezet, asztali-, zongora és éjjeli szekrény-lámpákat
készít petroleum és légszesz csillárokat, izlésesen átalakít villamosra vagy
légszesz és villamosra

Kulcsár József
bronzműves, Debreczen, Szent-Anna-u. 6. szám alatt.
Telefon 638. szám.

A Hazai Gázizzófény részv. társaság debreczeni képviselője tart állandó nagyvá-
lasztéku raktárt légszesz szerelvény különlegességekből.
A Modern technika óriási fölülmulhatatlan vívmánya a levegő légszeszlámpák
50 százalék légszesz megtakarítással. Kül és belvilágításra ivlámpák gyönyörű hatás fényvel
3/4 rész megtakarítás villamos ivlámpa világítással szemben.
Non Oxid Porcellán invert égők 120 gyertya fény világítási erővel 50 százalék légszesz
megtakarítással 85 liter légszesz fogasztás óránként tehát 2 fillér.
Kiválóan tartós, állandó fényerejű „Radium fény” gáz izzótesteket, (harisnyákat)
melyek a legolcsóbbak.
Jókarban tartását jutányos árban elfogad, csillárok s. t. ujjátisztítását, valamint
minden e szakmába vágó javításokat, elvállal gyorsan és szakszerűen végez.

A „Debreczen”

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia-utca 15. szám alatt.

A legújabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre
áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat
állithasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők, lako-
dalmi és bál meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó mun-
kálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen” kiadóhivatalában
eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen” nyomda
művezetője.